KUTSESTANDARD

Hingehoidja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Kutsestandardi kasutusalad:
1) tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine;
2) inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel;
3) ametite kirjeldamine ja tutvustamine;
4) karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks;
5) koolitusvajaduse väljaselgitamine ning koolituse planeerimine;
6) ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine;
7) kutse ja kvalifikatsiooni võrdlemine.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Hingehoidja, tase 6	6

A-osa
KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus
Hingehoidja töö eesmärk on olla kannatavale/kriisis inimesele toeks tema enda vajadustest ja veendumustest lähtuvalt. Hingehoidja hoolitseb inimese kui terviku eest, keskendudes eksistentsiaalsetele ja usulistele teemadele. Hingehoidja kuulub Eesti Kirikute Nõukogu liikmeskirikusse või Eesti Vabariigis registreeritud usuühendusse ning tal on oma kiriku/usuühenduse juhtorgani volitus või nõusolek selleks tööks. Teistesse usuühendustesse kuuluvate hingehoidjate töö kooskõlastatakse EKN-iga. 6. taseme hingehoidja teeb hingehoiutööd abivajajaga, koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega. Ta töötab nii üksi kui ka meeskonnas. Hingehoidja töö keskmes on suhtlemine nii abivajaja, tema lähedaste, kolleegide kui ka teiste erialade spetsialistidega. Hingehoiu kutsealal on lisaks 6. taseme hingehoidja kutsele veel järgmised kutsed: - hingehoidja, tase 7, kes lisaks hingehoiutööle arendab erialast tegevust, juhendab ning koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd riigisiseselt ning rahvusvaheliselt, koordineerib koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega. - kaplan, tase 6, kes viib läbi jumalateenistusi ja teisi usulisi talitusi, teeb hingehoiutööd abivajajaga, koolitab ja nõustab usu-, eetika- ja moraaliküsimustes ning teeb koostööd teiste erialade spetsialistidega; vangla kaplan viib läbi taasühiskonnastava eesmärgiga usulise suunitlusega sotsiaalprogramme. - kaplan, tase 7, kes lisaks jumalateenistuste ja teiste usuliste talituste läbiviimisele ning hingehoiutööle arendab erialast tegevust, juhendab ning koolitab hingehoiu valdkonnas, esindab organisatsiooni ja teeb koostööd riigisiseselt ning rahvusvaheliselt, koordineerib koostööd kolleegide ja teiste spetsialistidega.
A.2 Tööosad
A.2.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste korraldamine 2.1.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste, sh oikumeenilise teenistuse ettevalmistamine. A.2.2 Koostöö erinevate usuliste ja ühiskondlike ühendustega 2.2.1 Erinevate usuliste ühenduste vaimulike tegevuse koordineerimine ning korraldamine. 2.2.2 Teiste spetsialistide ja vabatahtlike kaasamine ja nende töö korraldamine. 2.2.3 Osalemine ühiskondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide tegevuses. A.2.3 Hingehoidlik nõustamine 2.3.1 Abivajaja seisundi kaardistamine. 2.3.2 Nõustamine religiooni alal.

2.3.3 Nõustamine eetika ja moraali alal. 2.3.4 Nõustamine sotsiaalse toimetuleku küsimustes. 2.3.5 Hingehoidlik vestlus. 2.3.6 Nõustamine lepitusprotsessis. 2.3.7 Hukkunute ja vigastatute hooldus. 2.3.8 Nõustamine surnuga ümberkäimisel. 2.3.9 Leinanõustamine. 2.3.10 Kultuuride- ja religioonidevaheline kommunikatsioon. 2.3.11 Töö peredega. A.2.4 Koolitamine 2.4.1 Koolitusvajaduse väljaselgitamine. 2.4.2 Koolituse ettevalmistamine ja läbiviimine. 2.4.3 Koolitustulemuse hindamine ja tagasiside andmine. A.2.5 Kriisiabi 2.5.1 Kriisikommunikatsioon. 2.5.2 Kriisiolukorra lahendamine. 2.5.3 Kriisinõustamine. A.2.6 Kutsealase tegevuse arendamine ja juhtimine 2.6.1 Töö planeerimine ja analüüsimine. 2.6.2 Dokumentatsiooni koostamine. 2.6.3 Osalemine organisatsiooni väärtuste ja hoiakute kujundamises. A.2.7 Ennetustöö 2.7.1 Koostöö teiste erialade spetsialistidega. 2.7.2 Koostöö abivajaja lähedastega, töö peredega. 2.7.3 Suitsiidipreventsioon. 2.7.4 Rahvusvaheliste õigusaktide järgimise jälgimine.
A.3 Töö keskkond ja eripära
Hingehoidja on vastavalt vastutusvaldkonna reeglitele ööpäevaringselt kättesaadav. Hingehoidja võib kokku puutuda ohuteguritega (infektsioonid, emotsionaalsed rünnakud, kõrgendatud emotsionaalne pinge jm), mis võivad mõjuda tema elule ja/või tervisele. Hingehoidjal peab olema valmis tegelema tema enda psüühikat traumeerivate olukordadega.
A.4 Töövahendid
Hingehoidja peamised töövahendid on erialane kirjandus ja teatmeteosed, usuline kirjandus, Piibel, palveraamatud, rist jm religioosne sümboolika, kaasaegsed sidevahendid, arvuti ja bürootarbed jne.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
Hingehoidja töös on olulised empaatia, analüüsi- ja aktsepteerimisvõime, pingetaluvus, pühendumus, paindlikkus ja ehedus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Üldjuhul on hingehoidjal teoloogiline rakenduskõrgharidus või bakalaureusekraad ning töö ja täiendkoolituste käigus omandatud kutseoskused. Vaimuliku pühitsus ei ole nõutav.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Hingehoidja, pastoraalnõustaja.

B-osa
KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Hingehoidja tase 6 kutse koosneb kaheksast kompetentsist. Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 - B.2.7 ja B.2.8 (läbiv kompetents) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Jumalateenistuste ja usuliste talituste korraldamine ja läbiviimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) valmistab ette jumalateenitusi, oikumeenilisi teenistusi ja usulisi talitusi (sakramentaalsed, palve-, õnnistamis- ja pühitsemistalitused) ning korraldab teenimist oma organisatsiooni ja/või vastutusala piires, võttes ühendust usuühenduste esindajatega, pidades läbirääkimisi organisatsioonis, leides ruumid, korraldades vajalikud vahendid vastavalt oma pädevusele jne; arvestab erinevate konfessioonide tavade ja praktikatega.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	
B.2.2 Koostöö erinevate usuliste ja ühiskondlike ühendustega	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) kaardistab oma teeninduspiirkonnas olemasolevad usuühendused ja nende kontaktid; loob (otsese) kontakti erinevate usuliste ühenduste vaimulikega, et vastata abivajaja vajadustele ja ootustele; vajadusel korraldab erinevate usuliste ühenduste vaimulike ja vabatahtlike tegevust oma vastutusala piires; 2) koostöös oma organisatsiooniga kaasab abivajaja eest hoolitsemisel teisi spetsialiste ja vabatahtlikke , lähtudes oma organisatsiooni eeskirjadest ja põhimõtetest; 3) arendab erialast koostööd kohalike organisatsioonidega; jälgib ühiskonnas toimuvaid protsesse ja vahendab ühiskondlike organisatsioonide tegevust oma organisatsiooni tasandil.	
Teadmised: 1) religioonide erisused.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	
B.2.3 Hingehoidlik nõustamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) tutvub abivajaja olukorraga, kasutades vaatlust, erinevaid küsitlemisviise, intervjueerimise tehnikaid vm; määratleb peamised probleemid ning lähtuvalt olukorrast valib edasised tegutsemisviisid; arvestab religioossetest praktikatest, mõttemudelitest ja traditsioonidest tingitud mõjutusi ning inimese usulisi vajadusi; 2) aitab abivajajal sõnastada oma usu- ja religiooniküsimusi ning neile vastuseid leida; võimaldab soovijatel tutvuda erinevate usuliste ühenduste usutunnistuste ja põhimõtetega, leides võimalused vastavate teadmiste vahendamiseks; vajadusel kaasab erinevate usuühenduste esindajaid; nõustab kolleege/organisatsioonide esindajaid religioossetes küsimustes, arvestades religioosset keskkonda ja olukorda; 3) aitab abivajajal sõnastada, mõista ja leida lahendusi moraali- ning eetika küsimustele ; nõustab kolleege/ organisatsioonide esindajaid moraali- ja eetikaküsimustes, arvestades eetilist/moraalset kliimat ning ametieetikat; vajadusel annab nõu eetilise/moraalse kliima parendamiseks, on oma käitumisega eeskujuks; 4) märkab abivajaja sotsiaalseid probleeme ning aitab koostöös teiste spetsialistidega neid lahendada; 5) viib läbi hingehoidlikku vestlust, arvestades nõustamise põhimõtteid ja head tava ning lähtudes usulistest alustest ja oma usuorganisatsiooni traditsioonidest; kasutab nõustamistehnikaid, sh grupinõustamist, arvestades grupiprotsesside juhtimise põhimõtteid; vajadusel aitab luua kontakti teenitavate kodukogukonnaga; lähtub oma tegevustes teenitavate vajadustest; 6) nõustab lepitusprotsessis hingehoiu alal ja/või lepitab, arvestades nõustamispõhimõtteid ja head tava; kasutab lepitusmeetodeid ja nõustamistehnikaid, lähtudes suhtlemispõhimõtetest, iseenda ja lepitatavate religioossetest põhimõtetest ning oma usuorganisatsiooni traditsioonidest; on oma tegevuses erapooletu; 7) jälgib hukkunute ja vigastatute väärikat kohtlemist oma vastutusalal; 8) nõustab surnuga ümberkäimisel ja jälgib surnu ja/või tema pereliikmete religioossest taustast tulenevate nõuete täitmist oma vastutusalal; 9) toetab surijaid ja nende lähedasi ning inimesi, kes on kogenud oma elus lähedase vm kaotust, aidates tal eluga edasi minna ja oma kaotusvaluga toime tulla, lähtudes leinanõustamise põhimõtetest; 10) toetab vastavalt töökohustustele kultuuride ja religioonide vahelist kommunikatsiooni; nõustab oma töövaldkonna piires kultuuri- ja religiooniküsimustes, arvestades kultuuride ja religioonide eripära ning erinevaid traditsioone ja tavasid;	

11) toetab abivajajajaid peresid hingehoiu alal , töötades nendega vastavalt vajadusele kas koos või üksikliikmetega eraldi; nõustab pereliikmeid kriisiolukordades ja teistes situatsioonides, lähtudes pere vajadustest ja ootustest; vahendab erinevaid tugiteenuseid vastavalt vajadusele; informatsiooni jagades lähtub oma rollist ja pädevusest.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	
B.2.4 Koolitamine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) selgitab välja koolitusvajaduse, lähtudes sihtrühmast ja kontekstist, kogub vajalikke andmeid; teeb vastavalt tulemustele kõrgemale juhtimistasandile/vahetule juhile ettepanekuid koolitusvajaduse kohta; 2) määratleb teemad ning valib õppemeetodid, arvestades sihtgruppi, andragoogika põhimõtteid, koolituse teemat ja õpiväljundeid; valmistab ette teemat ja õppijaid arvestavad õppematerjalid; viib koolituse läbi vastavalt koolituskavadele, jäädes paindlikuks koolituse käigus üleskerkinud sisuliste küsimuste käsitlemisel; vajadusel kaasab koolituse läbiviimisse kolleege ja teiste erialade spetsialiste; 3) kogub vastavalt etteantud juhistele õppijatelt tagasisidet koolituse sisu ja korralduse kohta; annab õppijatele tagasisidet ning vajadusel hindab nende tulemusi, lähtudes etteantud hindamiskriteeriumidest ja -meetoditest.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	
B.2.5 Kriisiabi	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) informeerib vastavalt oma pädevusele ja volitustele kriisisituatsiooniga seotud isikuid, lähtudes olemasolevast infost ja vajadusest; 2) osaleb kriisiolukorra lahendamises vastavalt oma pädevusele ja volitustele, lähtudes kriisiabi põhimõtetest; 3) nõustab kriisiolukorras, lähtudes kriisiabi põhimõtetest, nõustamisprintsiipidest ja heast tavast; on oma tegevuses delikaatne, arvestades vastavalt võimalustele abivajaja vajadusi.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	
B.2.6 Kutsealase tegevuse arendamine ja juhtimine	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) koostab individuaalse töökava, lähtudes oma organisatsiooni põhimõtetest ja eeskirjadest ning analüüsib koos vahetu juhiga perioodiliselt selle täitmist; 2) koostab perioodilisi, sisulisi ja statistilisi aruandeid, õiendeid, memosid ning muid informatsioonilist laadi dokumente oma pädevuse piires; 3) hindab organisatsiooni eetilist kliimat ja teeb vajadusel ettepanekuid selle parandamiseks; on organisatsiooni väärtuste kandjana teistele eeskujuks.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	
B.2.7 Ennetustöö	**EKR tase 6**
Tegevusnäitajad: 1) hindab teiste erialade spetsialistide kaasamise vajadust ning lähtuvalt olukorrast teeb nendega koostööd, arvestades oma pädevuse ja rolli piiridega; 2) hindab lähedaste kaasamise vajadust; loob kontakti ja suhtleb abivajaja lähedastega, jagades ja/või kogudes asjassepuutuvat informatsiooni, arvestades organisatsiooni reegleid ja piiranguid; temale usaldatu lähedastele jagamise vajadusel küsib abivajaja nõusolekut; koostöös lähedastega hindab teiste spetsialistide kaasamise vajadust ja kaasab koostööle teisi spetsialiste; vajadusel toetab lähedasi ja jagab juhatust; arvestab, et iga abivajaja on osa laiemast suhtlusvõrgustikust; 3) nõustab asutuses viibivaid potentsiaalseid suitsiidile kalduvaid abivajajaid; analüüsib abivajajate potentsiaalset suitsiidiohtu; teavitab organisatsiooni teisi erialaspetsialiste vastavatest ohtudest, arvestades konfidentsiaalsuse piirangutega; 4) jälgib oma töövaldkonnas usuvabaduse järgimist tulenevalt usuvabaduse printsiibist, iga inimese rahvusvahelisest ja põhiseaduslikust õigusest usulisele enesemääratlusele ning sellega seotud usulistele toimingutele ja talitustele.	
Hindamismeetod(id): intervjuu, eneseanalüüs, juhtumianalüüs.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Hingehoidja, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1) kasutab oma töös riigikeelt tasemel C1 ja veel vähemalt ühte keelt, soovitavalt inglise või vene keelt, tasemel B1 (vt lisa 1 „Keeleoskuse hindamise skaala“); 2) kasutab oma töös arvutit tasemetel: AO1 – Info- ja sidetehnoloogia, AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus, AO3 – Tekstitöötlus, AO4 – Arvutustabelid, AO5 – Andmebaaside kasutamine, AO6 – Esitlus, AO7 – Veebisirvimine ja suhtlus, AO12 – Turvalisus (vt lisa 2 „Arvutikasutamise oskus"); 3) arvestades seadusega, ei avalda temale hingehoiuvestlusel usaldatut, samuti isikut, kes hingehoiuvestlusel käis; 4) lähtub oma töös kutse-eetikast; 5) lähtub oma töös usuvabaduse põhimõtetest, arvestades seadusandlusega, vajadusel tutvustab neid organisatsiooni teistele töötajatele; järgib organisatsioonis kehtestatud konfidentsiaalsuse põhimõtteid; koostöös teiste spetsialistidega toetab oma tegevusega inimväärikuse tagamist, arvestades abivajaja füüsilisi, emotsionaalseid ja vaimseid vajadusi; kaitseb isikuandmeid, sõltumata andmete töötlemise viisist seadusega ettenähtud korras; 6) hoiab hingehoiuvestluses kuuldut saladuses ega räägi seda edasi kolmandatele isikutele; suhtub abivajajasse ülima hoolivusega , austades tema kannatusi ega hülga teda, kui ta on abitu ning vajab toetust; ei kasuta mingil viisil enese huvides ära abivajaja sõltuvust aitajast; lähtub oma tegevuses abistatava hingehoiuvajadustest (välja arvatud juhtumid, kus abivajaja on ohtlik enesele ja teistele), arvestades seadusandlust; lähtub oma tegevuses vastavatest seadusaktidest ja organisatsiooni regulatiivsetest dokumentidest; 7) on oma hoiakutes hooliv, lugupidav ja empaatiline; austab abivajaja privaatsust; leiab turvalise suhtluskeskkonna loomiseks võimalikult neutraalse ruumi/paiga ja hoolitseb, et vestlust segavad asjaolud oleksid minimaalsed; peab kinni oma ametirolli piiridest ja eetilistest printsiipidest; 8) lähtub oma tegevuses seadusandlusest, rahvusvahelisest õigusest ning organisatsiooni reeglistikust.	
Hindamismeetod(id): Läbivat kompetentsi hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentsidega integreeritult.	

C-osa
ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	05-15102013-07/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Naatan Haamer, SA TÜ Kliinikum Dmitri Hüvanen, Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik Kerstin Kask, Usuteaduse Instituut Taavi Laanepere, Kaitseväe kaplaniteenistus Ruudi Leinus, Eesti Kirikute Nõukogu Igor Miller, Kaplanite Kutseühing Piiskop Eelija (Ott Ojaperv), Vanglate kaplaniteenistus Johann-Christian Põder, Vanglate kaplaniteenistus
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu ja Sotsiaaltöö Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	16
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	15.10.2013
6. Kutsestandard kehtib kuni	14.10.2018
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2636 Religioonivaldkonna tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Pastoral counsellor, level 6
C.3 Lisad	

Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused